

MUNCH-NIELSEN
DEN FORGÆLIGE RET
I HØVEDTÆK

10. revideret udgave
W. H. F. Dybbø Jørgen Thelle
A. Vilhelmsen

GEORG JENSEN FORLAG

Forord

I denne udgave er afsnittet om Arveretten, §§ 21-27, omskrevet på grundlag af den nye Arvelov. I afsnittet er indføjet de ændringer i Skifteloven, som følger af lovforslaget herom, idet dette forslag forventes færdigbehandlet i Folketinget inden Arvelovens ikrafttræden. Da denne bearbejdelse medfører ændring af sidetallene i de følgende afsnit, har man benyttet lejligheden til at omskrive forskellige afsnit. Dette gælder §§ 37-39 om overdragelse af løsøre, faste ejendomme og skibe samt fordringer, § 44 om skadeserstatning og § 45 om køb. Formålet hermed har været at opnå en bedre systematik. § 32 om formuerettigheders retsbeskyttelse er ligeledes omskrevet, idet der er givet en kort fremstilling af, hvorledes formuekrav i det hele kan håndhæves. I § 31 er de nye jordlovsforslag omtalt. Efter forkastelsen ved folkeafstemningen kan der forventes nye forslag. Afsnittet er derfor markeret som ikke-eksamensstof.

De, der underviser i Borgerlig Ret ved Københavns Universitet, har stillet deres erfaringer til rådighed ved disse ændringer. Særligt har lektor, advokat *Jørgen Hansen* og universitetsmanuduktør, sekretær i Justitsministeriet *Niels Eilschou-Holm* ydet bistand.

Person-, familie- og arveret er ligesom tidligere behandlet af *Jørgen Trolle*, §§ 34, 35, 39, §§ 44-52, § 57, §§ 59-61 af *A. Vinding Kruse*, de øvrige afsnit af *W. E. v. Eyben*.

Ved aftale mellem forfatterne, forlaget og studenterådene ved Københavns og Aarhus Universiteter er der opnået en sådan ordning, at bogen kan udleveres gennem studenterrådene til 1. dels studerende til stærkt reduceret pris.

August 1963.

Indholdsfortegnelse

- § 1. *Indledningsbemærkninger om den danske ret i almindelighed* 1-7
Danske lov (1). Andre love og administrative bestemmelser (2). Lovfortolkning (3). Analogi og modsætningsslutning (3). Retspraksis (4). Sædvane (5). Forholdets natur (6). Retsvidenskaben (6). Fremmed ret (6).

Personretten

- § 2. *Fødsel og barndom* 8-11

- I. Fosterets retsstilling. Begrebet retsevne 8-9.
II. Børns handleevne 9-11.
Evne til at erhverve rettigheder (9). Erstatningsansvar (9-11). Strafansvar (11). Myndighed (11).

- § 3. *Mindreårighed* 12-19

- I. Mindreåriges arbejdsaftaler 12-14.
II. Mindreåriges kontrakter iøvrigt 14-19.
Hovedreglen om formueretlig umyndighed (14). Medkontrahentens adgang til at træde tilbage (14). Tilbagelevering (15). Pengereglen (15). Medkontrahentens og den umyndiges erstatningsansvar (16). Undtagelser fra den formueretlige umyndighed (18). Umyndighedsindsigelsen og ratihabition (19).

- § 4. *Bestyrelsen af de mindreåriges formue* 20-26

- A. Overformynderiets bestyrelse 20-21.
B. Værgens bestyrelse 21-26.
1°. Fødte værger (21). 2°. Beskikkede værger (23). 3°. Testamentarisk indsatte værger (23). Betingelser for at være værge (23). Pligt til at være værge (24). Hovedformålet: Godsets bevaring (25). Forbud mod kaution (25). Den umyndiges medvirken (25). Pupilaufsynet (25). Den umyndiges ansvar og regnskabspligt (26). Ad hoc værger (26).

- § 5. *Umyndiggørelse og lavværgemål* 26-32

- I. Umyndiggørelse 26-30.
A. Betingelser for umyndiggørelse 26-28.

VIII

- B. Umyndiggørelsens retsvirkninger 28-30.
Tinglysning af umyndiggørelse (28). Særlig personlig umyndiggørelse (29). Beskikkelse af værge (30). Værgens stilling (30). Ophævelse af umyndiggørelse (30).
- II. Lavværgemål 30-32.
A. Betingelser for anordning af lavværgemål 30-31.
B. Lavværgemåls retsvirkninger 31-32.
- § 6. *De sindssyges retsstilling* 33-38
I. Sindssyges erstatningsansvar udenfor kontrakt 33-34.
II. Sindssyges kontrakter 34-35.
III. Tvangsindlæggelse af sindssyge 35-38.
a. Tvangsindlæggelse i h.t. Straffeloven (35).
b. Overøvrighedens farlighedsdekret (36).
c. Tvangsindlæggelse i h.t. loven om sindssyge personers hospitalsophold (36-38). Fremgangsmåden ved indlæggelse (36). Udskrivning (37). Tilsynsværge (37). Domstolsprøvelse (37).

Familiereffen

- § 7. *Indledning* 39-41
Slægtskab (39). Svogerskab (41).

Ægteskabet

Begrebet ægteskab, ægteskabslovene (42).

Ægteskabs indgåelse

- § 8. *Forlovelse* 43-47
Forlovelsesbegrebet, ældre ret og fremmed ret (43).
A. Det simple ægteskabslofte 44-45.
B. Ægteskabslofte i forbindelse med besvangring 45-47.
- § 9. *Ægteskabsbetingelser* 47-52
I. A. Alder og samtykke 47-48.
a. Ægteskabsalderen (47). b. Samtykke fra forældre eller værge (47).
B. Sindslidelser 48-49.
C. Kønssygdom 49.
II. Slægtskab og svogerskab 49-50.
III. Tidligere ægteskab 50-51.
IV. Ingen økonomiske betingelser 51.
V. Trosbekendelse 51-52.
VI. Børn udenfor ægteskab 52.
Betingelsernes karakter (52).

IX

- § 10. *Lysning* 52-55
I. Prøvelsen af ægteskabsbetingelserne 53.
II. Lysningen 54-55.
III. Fritagelse for lysning 55.
- § 11. *Vielse* 55-58
Ældre ret. Fremmed ret (55).
I. Borgerlig og kirkelig vielse 56-57.
II. Stedet for vielsen 58.
III. Formkrav, hvis overtrædelse bevirker ugyldighed 58.
IV. Efterfølgende kirkelig velsignelse 58.

Ægteskabets retsvirkninger

- § 12. *Ægtefællernes personlige forhold* 59-61
I. Ægtefællerne erigestillede. Boligvalg 59-60.
II. Troskabspligten 60.
III. Hustruens ret til mandens navn 60-61.
IV. Hustruens indfødsret 61.
- § 13. *Underholdet* 61-67
I. Ægtefællernes indbyrdes underholdspligt 62-66.
Samlevende ægtefæller (62). Samlivet hævet på grund af uoverensstemmelse (63). Fastsættelse og inddrivelse af underholdsbidrag (64). Økonomisk oplysningspligt (65). Skattepligten (65).
II. Forsørgelsespligten overfor det offentlige 66-67.
- § 14. *Formueforhold mellem ægtefællerne* 67-85
Ældre ret (67). Systemet i lov om ægteskabets retsvirkninger: Formuefællesskab, men med særåden og særhæften (68).
I. Ejendomsretten 69-71.
A. Formuefællesskabet 69-70.
B. Rettigheder, der falder udenfor det almindelige formuefællesskab 70-71.
a. Personlige og uoverdragelige rettigheder (70).
b. Særeje i h.t. særlig viljesbestemmelse (71).
c. Særeje kan opstå ved bosondring (71).
II. Rådigheden 71-80.
A. Rådigheden over særejet 71.
B. Rådigheden over fællesboet 72-79.
a. Særrådighedsprincippet 72.
b. Begrænsninger i rådigheden af hensyn til den anden ægtefælle 72-75.

1°. Generel regel om misbrug af rådigheden 72-73.

2°. Visse dispositioner kræver samtykke fra ægtefællen 73-75.

a. Vedrørende fast ejendom (73). β. Vedrørende løsøre (74).

c. Råden på den anden ægtefælles vegne 75-79.

1°. Hvornår kan den ene ægtefælle indgå retshandeler, således at også den anden ægtefælle hæfter? (75). 2°. Hvornår kan den ene ægtefælle indgå retshandeler, således at kun den anden ægtefælle hæfter? (77). 3°. Eksstinktionsregel angående løsøre inddraget under den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed (78). 4°. Den ene ægtefælle bestyrer sammen med en værge uden pupilautoriteternes tilsyn den anden ægtefælles bodel, når denne er umyndiggjort (78).

C. Vederlagskrav, der rejses når fællesboet skiftes 79-80.

III. Gældsansvaret 80.

IV. Bosøndring 80-82.

a. Grundene (80). b. Fremgangsmåden (81).

c. Virkningerne (81).

V. Retshandeler mellem ægtefæller 82-85.

A. Aftalefriheden og dens begrænsninger 82-85. Hovedreglen om aftalefrihed (82). Ændringer i formueordningen kræver ægtepagt (82). Gaver kræver som hovedregel ægtepagt (82). Regler der beskytter kreditorerne (83).

B. Ægtepagtsformen 84-85.

Underskrift (84). Godkendelse (84). Tinglysning (85).

Ægteskabets opløsning

Indledning 86-87.

§ 15. Omstødelse af ægteskabet

I. Omstødelsesgrundene 87-90.

A. Det offentlige kan eller skal begære ægteskabet omstødt 87-88. a. Blodskam og tvegifte (87). b. Psykiske lidelser, svogerskab (88).

B. Ægteskabet kan kun omstødes efter ægtefællernes begæring 88-90. 1°. Forbigående sindsförvirring (89). 2°. Fejltagelse (89). 3°. Sygdomme ved ægteskabets indgåelse (89). 4°. Svig (89). 5°. Tvang (90).

87-92

II. Retsvirkningerne af omstødelse 90-92.

A. Delingen af fællesboet 91.

B. Godtgørelseskrav — En af parterne i et omstødeligt ægteskab dør 91-92.

C. Ingen underholdspligt 92.

D. Hustruens ret til mandens navn 92.

§ 16. Separation og skilsmisse

Bevilling eller dom 92-93.

I. Separation 93-98.

A. Separationsgrundene 93-94.

Mægling og vilkårsforhandling 94-95.

B. Separationens retsvirkninger 95-98.

Troskabspligt og arveret (95). 1. Opløsning af formuefællesskabet (95). 2. Underholdspligten (95). 3. Underholdspligten overfor børnene (96). 4. Lejligheden (96). 5. Børnenes fordeling (97). 6. Værgemål for børnene (97). Inddrivelse af underholdsbidrag (97). Tilhold om ikke at forrykke boets stilling (97). Samlivsophævelse uden separation (98). Bortfald af separation ved samlivets genoptagelse (98).

II. Skilsmisse 98-103.

A. Skilsmissegrundene 98-101.

a. Skilsmisse efter separation 98.

b. Umiddelbar skilsmisse 98-101.

1°. Faktisk samlivsophævelse (98). 2°. Rømning (99). 3°. Borteblivelse (99). 4°. Tvegifte (99). 5°. Ægteskabsbrud (100). 6°. Smitte af kønssygdom (100). 7°. Sindssygdom (100). 8°. Mishandling (101). 9°. Straf (101). Mægling og vilkårsforhandling (101).

B. Skilsmisens retsvirkninger 101-103.

a. Fri adgang til at indgå nyt ægteskab. Hustruens ret til mandens navn. Enkepension. 101-102.

b. Formuefællesskabets ophør. Underholdsbidrag. Godtgørelse 102-103.

Børn

§ 17. Ægtebørn

Lovgivningen om børn

I. Hvornår får et barn ægtebarnsstatus? 104-108.

A. Børn, der avles med en gift kvinde 104-106.

a. Pater est reglen 104-105. b. Samlejeformodningen gælder ikke, når ægtefællerne er separeret eller lever adskilt på grund af uoverensstemmelse 105-106.

92-103

104-115

104

XII

- B. Børn, som er født i ægteskab, men avlet forinden 106.
- C. Legitimation af børn, der fødes inden ægteskabet 106-107.
- D. Børn kan få ægtebarnsstatus gennem anerkendelse, selv om ægtemanden ikke kan være fader til barnet 107-108.
- II. Forældrenes pligter og rettigheder overfor børnene 108-114.
 - A. Pligten til at forsørge børnene 108-110.
 - a. Den privatretlige forsørgelse 108. b. Overfor det offentlige 108-110. Forældrene har en vis beføjelse til at disponere over barnets indtægter også til fordel for familien som helhed 110.
 - B. Forældremyndighed 110-114.
 - a. Indhold 110-111. b. Varighed 111. c. Indehaver 111-113. d. Overdragelse af forældremyndighed 113-114.
- III. Børneværn 114-115.
- IV. Navn, dåb m.v. 115.

§ 18. Adoption

116-121

- I. Betingelser for adoption 116-118.
 - 1. Adoptantens alder. Adoption af egne børn. Ægtefællers adoption (116). 2. Samtykke fra barnet og dets forældre (117). 3. Særlig grund til adoptionen. Andragerens evne og vandel (117). 4. Vederlag ved adoption. Autorisation af mellemmand (118).
- II. Retsvirkningerne af adoption 118-120.
 - A. Navn 118. B. Forældremyndighed og vægemål 118. C. Underholdspligt 118-119. D. Arveretlige virkninger 119-120. 1. Loven af 1956 (119). 2. Loven af 1923 (119).
 - a. Adoptivbarnets arveret (119). b. Adoptanternes arveret (120). c. Adoptanterne arvede forud for staten (120).
 - 3. Bevillingerne før 1923 (120). E. Forbud mod ægteskab mellem adoptant og adoptivbarn 120.
- III. Ophævelse af adoption 120-121.

§ 19. Børn udenfor ægteskab

121-134

- I. Ældre ret. Børnelovenes grundprincip. Vægemål og forældremyndighed 121-124.
- II. Arv og navn. 124-125.
 - A. Navn 124. B. Arv 124-125.

XIII

- III. Obligatorisk fastslåelse af faderskabet 125-128. Anmeldelse af fødslen (125). Moderens oplysningspligt (125). Anerkendelse af faderskabet til en af politimesteren ført protokol (126). Retten kan fremtidig kun fastslå faderskab, men ikke pålægge bidragspligt (127).
- IV. Forsørgelse, opdragelse og uddannelse 128-133.
 - A. Den privatretlige forsørgelse 128-130.
 - Forsørgerpligt for begge forældre (128). Underholdsbidrag (128). Aftaler om afgørelse af underholdspligt (129). Faderen eller den bidragspligtige dør (130).
 - B. Forsørgelsespligten i forhold til det offentlige 130-132. Moderen fuld forsørgelsespligt, faderen normalt kun forpligtet til bidrag (131). Bidragenes udbetaling af det offentlige (131).
 - C. Inddrivelse og sikring af underholdsbidrag 133.
- V. Et barn født udenfor ægteskab kan få ægtebarnsstatus ved legitimation 134.

§ 20. Stiftbørn

134

Arveretten

Arveadkomsten

- § 21. *Indledning om arverettens natur og begrundelse* 135-137
- § 22. *Slægtens arv* 137-143
 - I. Slægtens arv 137-142.
 - Parentelsystemet (138). Første arveklasse (138). Tvangsarv (139). Forloidsret (140). Anden arveklasse (141). Tredie arveklasse (142).
 - II. Særregler om børn født udenfor ægteskab 142.
- § 23. *Ægtefællers arv og uskiftet bo* 143-149
 - I. Ægtefællers arv 143-145.
 - A. Sammen med livsarvinger 143-144. B. Når der ikke er livsarvinger 144-145.
 - II. Hensidten i uskiftet bo med livsarvinger 145-149.
 - a. Betingelserne 145-146. b. Virkningerne 146-148.
 - 1. Genstanden for det uskiftede bo (146). 2. Ægtefællens rådighed (147). 3. Ansvar for gælden (147).
 - 4. Den længstlevendes adgang til at råde ved testamente (148). c. Ophør af det uskiftede bo (148). d. Særlige regler om skifte af det uskiftede bo (148).

XIV

- § 24. *Testamente* 149-158
- I. Begrebet testamenter. Dødsgaver og dødslegaver 149-150.
 - II. Testamentshabiliteten 150-151.
 - III. Testamentsformen 151-153.
 - A. Formkravets begrundelse (151). Notar- og vidnetestamente (151).
 - B. Nødtestamente 152-153. Mundtligt for vidner (152). Skriftligt uden vidner (153).
 - IV. Testamenters ugyldighed og anfægtelse 153-154. Ugyldighedsgrunde (153). Bevisbyrderegler (154).
 - V. Testationskompetencen 154-155.
 - 1°. Båndlæggelse (154). 2° Udvidet testationskompetence m.h.t. visse landejendomme (155) 3°. Begrænsning i en ægtefælles testationskompetence (155). 4° Bestemmelse om ligbrænding (155).
 - VI. Tilbagekaldelse af testamenter 156-158.
 - Normalt frit tilbagekaldelige (156). 1°. Akvisitive og konservative arvepagter (157). 2°. Gensidige testamenter (157).
- Arvefaldet
- § 25. *Arvens erhvervelse* 159-165
- I. Arveladers død må bevises. Særlig om borteblevne 159-163. Død kan bevises ved dødsattest eller vidneførsel (159). Lov om borteblevne og dens begrundelse (159).
 - 1°. Vægebestyrelse (160). 2°. Dødsformodningsdommen, dens virkninger og bortfald (160). 3°. Skiftet skal finde sted efter 20 års vægebestyrelse (162).
 - II. Arvingen skal have overlevet arvelader 163-164.
 - A. Der er ikke vished for at arvingen har overlevet 163.
 - B. Der er vished for at arvingen har overlevet, men dens opholdssted er ukendt 163-164.
 - III. Bortfald af arveret 164-165.
 - A. Bortset fra arveafkald overfor arvelader er dispositioner over ventendes arv forbudt 164.
 - B. Forbrydelse af arveret 165.
- § 26. *Arvens deling og gældens betaling* 165-169
- I. Universalsuccessorer og legatarer 165-166.
 - II. Arvingernes indbyrdes forhold og forholdet til kreditorerne 166-169.
 - A. Arvingernes gældsansvar 166-168.
 - a. Gældsfragåelsesboer (166). b. Offentlige vedgælsesboer (166). c. Privat skiftede boer (167).

XV

- B. Arvens deling (169).
 - Udlæg efter vurdering (169). Arveafgift (169).
 - § 27. *Særlige regler om skiftet, når der efterlades en ægtefælle* 169-172
 - A. Opløsning af formuefællesskabet 169-170.
 - B. Delingen af afdødes boslod 170-172.
 - Særlig adgang til at foretage udlæg efter vurdering (170). Tinglyst skifteextrakt (171).
 - C. Regler vedrørende den længstlevendes bodel 172.
 - D. Formuefællesskabets ophør ved skilsmisse, separation og bosondring 172.
- ### Formueret - Ejendomsret
- #### Rettighedernes almindelige karakter
- § 28. *Formuerettigheder* 173-176
- I. Genstanden: Alle økonomiske goder 173.
 - II. Indholdet: Faktisk og retlig råden 173-176.
- § 29. *Den fuldstændige ejendomsret og de begrænsede rettigheder* 176-181
- I. Den fuldstændige ejendomsret 176.
 - II. De begrænsede rettigheder 176-181.
 - A. Brugsret 176-177.
 - B. Servitutter 177-179.
 - 1°. Rådighedsservitutter, tilstands- og tilegnelsesservitutter 177-178. 2°. Synbare og usynbare servitutter 178. 3°. Reelle og personelle servitutter 178. 4°. Offentlige og private servitutter 178-179.
 - C. Panteret 179.
 - D. Tilbageholdsret 179-180.
 - E. Grundbyrder 180.
- § 30. *Fordringsret* 181-183
- I. Fordringsrettens begreb 181.
 - II. Artsbestemte og individuelt bestemte ydelser 181-183.
- § 31. *Ophavsret m.v.* 183-185
- I. Forfatter- og kunstnerret 183-185.
 - II. Patenter, varemærker m.v. 185.
- § 32. *Formuerettighedens retsbeskyttelse* 185-193
- I. Privat søgsmål til gennemførelse af retten 185-191.
 - A. Almindelige fogedforretninger 186-189.
 - 1°. Retsafgørelse 186-189.
 - a. Pengekrav 186.
 - b. Handlinger 186-188.
 - Specielt om udleveringssøgsmål (187).
 - c. Undladelser 188-189.

XVI

- 2° Forlig 189.
 - 3° Tinglyst pantebrev i fast ejendom 189.
 - B. Umiddelbare fogedforretninger 189-190.
 - C. Foreløbige retsmidler 190-191.
 - 1°. Arrest 190. 2°. Fogedforbud 190-191.
 - II. Erstatningsansvar 191.
 - III. Strafansvar 191-192.
 - IV. Selvtægt og nødværge 192-193.
 - § 33. *Begrænsninger i formuerettighedernes indhold* 193-203
 - I. A. Privat nødret 194.
 - B. Naboret 194-196.
 - II. Offentlige indgreb 196-203.
 - A. Ekspropriation 196-197.
 - B. Almindelige ejendomsreguleringer 197-203.
 - 1°. Jordlovgivningen 197-199.
 - a. Landbrugsejendomme (197). b. Forpagtning af landbrugsejendomme og andre brugsforhold på landet (198). c. Statshusmandsbrug. Begrænsninger i adgangen til at eje flere landbrugs-ejendomme (199).
 - 2°. Naturfredning, bygge- og byplanlovgivningen 199-201.
 - a. Naturfredning (199). b. Regulering af byggeriet og bebyggelsen (201).
 - 3°. Jordlovsforslag 201-203.
 - a. Forkøbsret (201).
 - b. Særlige betingelser for at eje landbrugsejendomme (selskaber - bopælspligt) (202).
 - c. Naturfredning (202).
 - d. Byplaner, byregulering og regionsplanlægning (203).
- Rettighedernes stiftelse og overdragelse
- Fremstillingens system 204-205.
- Kontrakter
- § 34. *Om kontraktens indgåelse og gyldighed mellem parterne* 205-226
 - Aftaleloven. Kontraktens forpligtende kraft 205-206.
 - I. Kontraktens indgåelse 206-210.
 - Formkrav ved kontraktsaffattelsen 206. A. Løftet og dets afgivelse. Tilbagekaldelse af løfter 206-208. B. Akcept af løfter 208-210.
 - II. Ugyldige løfter 210-222.
 - A. Inhabilitet 210.

XVII

- B. Ugyldighed på grund af omstændigheder, der vedrører selve kontraktsindgåelsen 210-217.
 - a. Uoverensstemmelse mellem vilje og erklæring 210-212. 1°. Fejltagelse (210). 2°. Bevidst uoverensstemmelse (212). 3°. Proformaaftale (212). b. Tvang 212-213. c. Udnyttelse 213. d. Svig 213-214. e. Stridende mod almindelig hæderlighed 214. f. Svigtende forudsætninger 214-217.
- C. Ugyldighed på grund af indhold 217-222.
 - a. Aftaler der har et umoralsk formål. Spil og spekulationsaftaler 217-218. b. Indskrænkninger i kontraktfriheden der beskytter en økonomisk eller på anden måde svagere part 218-220. 1°. Aftaler om særlige følger af misligholdelse (218). 2°. Konkurrenceklausuler (219). c. Tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger 220-222.
- III. Udfyldning, stiltiende løfter og kvasiløfter 222-224.
 - A. Udfyldning af kontrakter 222-223.
 - B. Stiltiende løfter og kvasiløfter 223-224.
- IV. Løfter til eller fra flere 224-226.
 - A. Løfter fra flere 224-225. B. Løfter til flere 225-226.
- § 35. *Fuldmagt og kommission* 226-234
 - I. Begreberne fuldmagt og kommission 226.
 - II. Forholdet mellem mandanten og mandataren 226-229.
 - A. Fuldmægtigen og kommissionærens pligter 227.
 - B. Fuldmægtigen og kommissionærens rettigheder 227-228.
 - C. Ophør af fuldmagts- og kommissionsforhold 228-229.
 - III. Hvem bliver berettiget og forpligtet ved den indgåede handel? 229-234.
 - A. Fuldmagt 229-231.
 - a. Hvem bliver forpligtet? 229-231.
 - α. Fuldmagt med særlig tilværelse 229-230.
 - β. Fuldmagt uden særlig tilværelse 230-231.
 - b. Hvem bliver berettiget? 231.
 - B. Kommission 231-234.
 - a. Hvem bliver forpligtet? 231-232.
 - b. Hvem bliver berettiget? 232-234.
 - IV. Selvindtræde 234.
- § 36. *Kontraktens forhold til trediemand* 234-237
- § 37. *Overdragelse af løsøre* 238-243
 - I. Beskyttelse mod sælgerens kreditorer 238-239.

XVIII

- A. Salg af individuelt bestemt ting 238.
- B. Salg af en artsbestemt ting 238-239.
- II. Forholdet til aftaleerhververe 239-243.
 - A. Dobbeltsalg 239-240.
 - B. Forholdet til tidligere omsætningsled 240-243.
 - 1°. Tingen frakommet ejeren ved tyveri eller voldelig tvang. Overdrageren umyndig (240).
 - 2°. Ting solgt under ejendomsforbehold (241).
 - 3°. Betroelsestilfælde (242).
 - 4°. Kommissionærens uberettigede dispositioner over kommissionsgods (242).
 - 5°. Løsøre der er inddraget under den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed (242).

Eksstinktionslignende forhold ved fuldmagt med særlig tilværelse (243).

§ 38. Overdragelse af faste ejendomme og skibe

243-260

- I. Betingede og ubetingede skøder 246-247.
- II. Fremgangsmåden ved tinglysning 247-252.
 - 1°. Dokumentets indlevering til tinglysning og indførelsen i dagbogen (247).
 - 2°. Tingbogens indretning og dommerens prøvelsespligt (247).
 - 3°. Genparter af dokumenterne opbevares i aktmapperne (251).
 - 4°. Offentliggørelse i tingbladet og på tinglysningslisterne (252).
- III. Retsvirkningerne af tinglysning 252-258.
 - A. Beskyttelse mod kreditorer 254-255.
 - B. Beskyttelse mod aftaleerhververe 255-258.
 - 1°. Rettigheder over fast ejendom får indbyrdes stilling efter tinglysningstidspunktet (prioritetsvirkning) (256).
 - 2°. Indsigelser mod et tinglyst dokument fortabes overfor en senere godtroende erhverver, der selv får tinglyst (gyldighedsvirkning) (257).
- IV. Legitimationsregel vedrørende tinglyste dokumenter 258.
- V. Erstatning i forbindelse med tinglysning 259.
- VI. Overdragelse af skibe 259-260.

§ 39. Overdragelse af fordringer

260-265

- I. Skyldnerskifte 260.
- II. Overdragelse af fordringer 260-265.
 - Begrænsninger i overførligheden (260).
 - A. Hvornår er erhververens ret beskyttet mod overdragerens kreditorer og mod senere omsætningserhververe? 261-263.
 - B. Retsforholdet mellem overdrageren og erhververen 263.

XIX

- C. Fortaber skyldneren indsigelser ved overdragelsen? 264.
- D. Hvem er legitimeret til at modtage fordringens beløb? 264-265.

Andre erhvervelsesmåder:

Hævd, tilegnelse, frembringelse, frugterhvervelse

§ 40. Hævd

265-271

- A. Betingelserne for at vinde hævd 266-270.
 - 1°. Retsstridig råden (266).
 - 2°. Hævdstiden — Alderstidshævd (267).
 - 3°. Afbrydelse af hævd (268).
 - 4°. Kravene til den gode tro (269).
 - 5°. Kontraktlige forpligtelser, der hindrer hævd (269).
 - 6°. Det behøver ikke at være samme person hele hævdstiden (269).
- B. Hævdens retsvirkning — Tinglysning af hævd 270.
- C. Frihedshævd — Tinglysningsdommerens beføjelse til at udlette forældede rettigheder 270-271.

§ 41. Tilegnelse

271-276

- A. Hvad ingen ejer, det ejer kongen 272-273.
 - 1°. Arv (272).
 - 2°. Danefæ (272).
 - 3°. Østersfiskeriet (272).
 - 4°. Ændringer i kystlinien (272).
- B. Naturligt tilbehør til fast ejendom (jagt, fiskeri og udnyttelse af undergrunden) 273-274.
- C. Forstrandsretten 274.
- D. Bortkomne værdier 275.
 - 1°. Hitegods (275).
 - 2°. Optagelse af husdyr (275).
- E. Tilfælde, hvor private kan tilegne sig ting 275-276.
 - 1°. Fisk og vildt på det åbne hav (275).
 - 2°. Affald (276).
 - 3°. Uskadelig nyttesret (276).
 - 4°. Bier (276).
 - 5°. Rav (276).
 - 6°. Sten, ler, sand og grus fra forstranden og havbunden udenfor (276).

§ 42. Frembringelse

277-279

- 1°. Hvem får ejendomsretten? 277-278.
- 2°. Har den, der ikke får ejendomsretten, krav på erstatning? 278-279.
 - a. Stofejers krav (278).
 - b. Frembringerens krav (279).

§ 43. Frugterhvervelse

280

Erstatning

§ 44. Skadeserstatning

280-299

- I. Ansvar efter culpaeglen 280-287.
 - A. Culpaeglen og den historiske udvikling 281-282.
 - B. Ansvarsgrundlaget. Ansvar for forsættelige og uagtsomme handlinger 282-285. Ansvarsgrænsen, hvor

- særlig sagkundskab forudsættes (283). Lempelsesregler (284). Ansvarsgrænsen, når der foreligger særligt gode evner (285).
- C. Ansvarsgrundlaget. Ansvar for undladelser 285-286.
- D. Særlige grunde, der gør handlingen forsvarlig 286-287.
- II. Ansvar efter en culpa-regel med omvendt bevisbyrde. Særlig om ansvar for skade voldt af motorkøretøjer. 287-288.
- III. Ansvar uden culpa 288-292.
- A. Ansvar for folks fejl 288-290.
- a. D.L. 3-19-2 (288). b. Ansvar for folks fejl iøvrigt (290).
- B. Ansvar for dyr 290-291.
- C. Ansvar ved visse farlige virksomheder 291-292.
- D. Forsættelige indgreb, der ikke er uforsvarlige 292.
- IV. Fællesregler for pålæggelse af ansvar 292-296.
- A. Den krænkede interesse må være værnnet ved erstatningsregler 292-293.
- B. Årsagsforbindelse og adækvans 293.
- C. Hvilke personer værnes ved erstatningsreglerne? 293-294.
- D. Hvilket tab erstattes? 294.
- E. Flere skadevoldere 295.
- F. Skadelidendes medvirken 295-296.
- V. Råden over andres formuegenstande uden hjemmel, men i god tro 296-299.
- VI. Negotiorum gestio 299.

De enkelte kontraktsforhold

- § 45. *Køb* Køb, gaver, leje, lån m. v. 300-331
- I. Købeloven. Begreberne handelskøb og civilt køb 300-301.
- II. Købet afvikles normalt 302-303.
- A. Sælgerens ydelse 302-303.
- Specieskøb — genuskøb (302). Betydningen af salgsgenstandens levering (302).
- B. Køberens ydelse 303.
- III. Misligholdelse af købeaftalen. Misligholdelsesbeføjelserne 303-305.
- IV. Misligholdelse fra køberens side 305-308.
- A. Forsinkelse med købesummens betaling 305-307.
- 1°. Sælgerens beføjelser til at hæve købet (305).

- 2°. Sælgerens ret til naturalydelse (305-306).
- 3°. Køberens erstatningspligt (306) 4°. Sælgerens reklamationspligt (306-307).
- B. Særligt om køberens insolvens 307-308.
- V. Misligholdelse fra sælgerens side 308-323.
- A. Forsinkelse med salgsgenstandens levering 308-314.
- 1°. Køberens hævebeføjelse (309-310).
- 2°. Køberens ret til naturalopfyldelse (310).
- 3°. Sælgerens erstatningspligt (310-314).
- a. Oprindelig umulighed (311).
- b. Efterfølgende forsinkelse (311-313).
- a. Specieskøb (311) β. Genuskøb (311-314)
- B. Mangler ved salgsgenstanden 314-321.
- (A) Hvornår er genstanden mangelfuld? 314-315.
- (B) Køberens beføjelser 315-319.
- a. Mangelsbeføjelserne ved specieskøb 315-318.
- 1°. Forholdsmæssigt afslag (315-316). 2°. Hæve købet (316). 3°. Pligt til udbedring af mangelen (316). 4° Erstatning (316-318).
- β. Mangelsbeføjelserne ved genuskøb 318-319.
- 1°. Forholdsmæssigt afslag (318). 2° Hæve købet (318). 3°. Erstatning (318-319). 4°. Omlevering (319).
- (C) Sælgers ansvar for farlige egenskaber ved salgsgenstanden 319.
- (D) Omstændigheder der udelukker mangelsbeføjelserne 319-321.
- 1° Køberens påpasselighedspligt (319-320). 2° Sælgerens ret til at afhjælpe mangelen (320). 3° Auktionssalg (320). 4° Køberens reklamationspligt (321). 5° Forældelse (321). 6° Husdyrvoldgiftssager (321).
- C. Vanhjemmel 321-323.
- 1°. Adgangen til at hæve købet (322).
- 2°. Vanhjemmelsansvar (322-323).
- VI. Risikoens overgang 323-326.
- VII. Fordringshaveremora 326-327.
- A. Køberens 326-327. B. Sælgerens 327.
- VIII. Køb på afbetaling 327-330.
- IX. Konsignation 330-331.
- § 46. *Gaver* 332-335
- § 47. *Leje* 335-344
- I. Lejelovgivningen 335-336.

XXII

- II. Lejerettens stiftelse og beskyttelse overfor trediemænd 336-338.
- III. Lejeaftalens indhold og misligholdelse 338-344.
 - A. Udlejerens pligter 338-340.
 - a. Det lejede skal stilles til rådighed til aftalt tid 338.
 - b. Mangler ved lejligheden 338-339.
 - c. Vedligeholdelsespligten påhviler i almindelighed ejeren 339-340.
 - B. Lejerens pligter 340-344.
 - a. Lejen 340-341. b. Pligt til at omgås forsvarligt med lejligheden. Forandringer i lejligheden 341.
 - c. Brug af lejligheden til andet end aftalt formål. Fremleje 341. Udlejerens beføjelser i tilfælde af lejerens misligholdelse 342-343.
- Beskyttelse af erhvervsvirksomheder i lejede lokaler 343-344.

§ 48. *Lån til brug. Forvaring. Lån til eje* 344-348

- I. Lån til brug 344-345.
 - A. Låneftalen 344.
 - B. Låntagerens ansvar 344-345.
 - C. Långiverens ansvar 345.
- II. Forvaring 345-347.
 - A. Depositum regulare 345-346.
 - B. Depositum irregulare 346-347.
- III. Lån til eje 347-348.
 - A. Forskelle fra lån til brug og depositum irregulare 347.
 - B. Långiverens pligter 347.
 - C. Låntagerens pligter 347-348.
 - a. Tilbagebetaling af lånet (347-348). b. Renter (348).

Gældsbreve og anvisninger m.v.

§ 49. *Gældsbreve* 349-358

- I. Gældsbreve 349-357.
 - Begrebet gældsbrev 349.
 - A. Kreditors fordele ved at få et gældsbrev 349-350.
 - B. Omsætning af gældsbreve 350-356.
 - Hvilke gældsbreve er omsætningsgældsbreve? 350-352.
 - 1°. Ved omsætningsgældsbreve fortaber udstederen en række indsigelser overfor en godtroende om-

XXIII

- sætningserhverver 352-354. a. Fortabelige indsigelser (352). b. Ufortabelige indsigelser (353).
- 2°. Ved overdragelse af omsætningsgældsbreve kan en omsætningserhverver erhverve ret, selv om overdrageren manglede ret til at råde over gældsbrevet eller var umyndig 354-355.
- 3°. Legitimationsregler, der afgør hvem skyldneren ifølge et omsætningsgældsbrev kan eller skal betale til 355-356.
- C. Mortifikation af værdipapirer 356-357.
- II. Andre negotiable dokumenter 357-358.
- III. Legitimationspapirer 358.

§ 50. *Veksler, checks og andre anvisninger* 358-374

- I. Veksler 358-370.
 - Veksellovgivningen, vekselformularer og personbenævnelser 358-363.
 - A. Retsforholdet mellem de oprindelige parter 363-364.
 - B. Overdragelse af veksler 364-366.
 - a. Legitimationsregler (364). b. Fortabelse af indsigelser (365). c. Fortabelse af rettigheder (365).
 - C. Kredsen af vekselforpligtede 366-367.
 - D. Regressen mod endossenter og trassent. Forældelse af kravene 367-370.
 - a. Vekselomgangen (367). b. Forældelse af vekselkrav (369).
 - Egne veksler 370.
- II. Checks 370-373.
- III. Andre pengeanvisninger 373-374.

Sikringskontrakter

§ 51. *Kaution* 375-379

§ 52. *Forsikring* 379-388

- I. Forsikringsinstituttet. Forsikringsaftaleloven 379.
- II. Forsikring i almindelighed 379-384.
 - A. Forsikringsaftalens forudsætninger 379-382.
 - a. Urigtige oplysninger, svigagtig fortielse (380).
 - b. Undladte oplysninger iøvrigt (381). c. Fareforøgelse (381). d. Sikkerhedsforskrifter (382).
 - B. Selskabets stilling når forsikringsbegivenheden indtræder 382-384.
 - a. Fremkaldt af den sikrede (382). b. Trediemand ansvarlig (383). c. Manglende redningsforanstaltninger fra den sikredes side (383).

XXIV

- III. Skadesforsikring 384-385.
- IV. Livsforsikring 385-387.
- V. Andre forsikringsarter, der falder under Forsikringsaftaleloven 387-388.
- VI. Den sociale forsikring 388.

Pant

- § 53. *Panteret og panteretstyper* 389-392
 - I. Panterettens indhold 389-390.
 - II. De forskellige panteretstyper 390-392. A. Pant i fast ejendom, løsøre og fordringer 390. B. Håndpant og underpant 390-391. C. Kontraktspant, retspant, lov- og retsbestemt pant 391-392.
- § 54. *Underpant i fast ejendom* 392-403
 - I. Panterettens stiftelse og tinglysning 392-397.
 - A. Pantebrevets oprettelse og tinglysning 392-397. Pantebrevsformularer (392). Kredit- og hypotekforeningslån (396). Tinglysningen (396).
 - B. Aflysning af pantebreve 397.
 - II. Panterettens genstand 397-399.
 - A. Deklaratoriske regler angående panterettens genstand 397-398.
 - B. Ugyldighed af visse ejendomsforbehold 398-399.
 - III. Begrænsninger i pantsætters rådighed 399-400.
 - IV. Retsforholdet mellem flere panthavere 400-401.
 - V. Panthavers fyldestgørelse 401-403.
 - 1°. Umiddelbart udlæg, tvangsauktion (402). 2°. Overtagelse af ejendommen til brugeligt pant (402).
- § 55. *Underpant i løsøre* 403-406
 - A. Almindeligt pant og pant i tingsindbegreb 403-404.
 - B. Underpant i bestemte løsoregenstande 404-406.
- § 56. *Håndpant* 406-408
- § 57. *Pant i rettigheder* 408-411
 - I. Stiftelse 408-409.
 - II. Beskyttelse 409-410.
 - Omsætningsgældsbreve (409). Simple fordringer (410). Kontrabøger (410).
 - III. Fyldestgørelse 410-411.
- § 58. *Tilbageholdsret og grundbyrder* 411-414
 - I. Tilbageholdsret 411-413.
 - II. Grundbyrder 413-414.

XXV

Aftaler om arbejdsydelser m. v.

- § 59. *Tjenestekontrakter* 415-422
 - I. Lovregulering 415-421.
 - A. Medhjælperloven 415-417.
 - B. Funktionærloven og Ferieloven 417-419.
 - a. Funktionærloven 417-418. b. Ferieloven 418-419.
 - C. Lærlingeloven 419-420.
 - D. Arbejderbeskyttelseslovgivningen 420-422.
 - E. Sømandsloven 421.
 - II. Regulering ved kollektive overenskomster 421-422.
- § 60. *Entreprise og transportkontrakter* 422-423
 - I. Entreprisekontrakter 422.
 - II. Transportkontrakter 422-423.

Rettigheders ophør

- § 61. *Opfyldelse, forældelse og andre ophørsmåder* 424-437
 - I. Opfyldelse, fordringshaveremora og modregning 424-430.
 - A. Opfyldelse, *condictio indebiti*, *datio in solutum*, novation og eftergivelse 424-427.
 - B. Fordringshaveremora 427-429.
 - C. Modregning 429-430.
 - II. Betingelser og tidsfrister 431.
 - III. Opløsning 431-437.
 - A. Umulighed og konfusion 431.
 - B. Forældelse 431-436.
 - a. Forældelse af fordringer 431-435.
 - Forældelsesreglen i Danske Lov (432). Forældelsesloven (433). Andre forældelsesregler (435).
 - b. Forældelse af panterettigheder 435.
 - c. Forældelse af krav på individuelt bestemte genstande 435-436.
 - C. Prækclusion 436-437.

Selskabsret

- § 62. *Interessentskaber og andre sammenslutninger* 438-440
- § 63. *Ansvarlige interessentskaber* 440-443
 - Anmeldelse af handelselskaber til handelsregisteret (440).
 - A. Interessenternes indbyrdes forhold 440-441.
 - B. Forholdet til omverdenen 441-442.

- C. Overdragelse af andel i interessentskab 442-443.
D. Opsigelse af interessentskab 443.

§ 64. *Selskaber, hvor ansvaret kan være begrænset*

443-453

- A. Kommanditselskaber 443-444.
B. Partrederier 444.
C. Aktieselskaber 444-451.
1°. Principperne i Aktieselskabsloven (444). 2°. Aktieselskabsbegrebet (446). 3°. Stiftelsen (446). 4°. Kapitalen og aktiebrevne (448). 5°. Sikring af kapitalens tilstedeværelse (449). 6°. Aktieselskabets navn (449). 7°. Generalforsamlingen (449). 8°. Bestyrelse og direktion (450). 9°. Årsregnskabet (451). 10°. Opløsning af aktieselskaber (451).
D. Andelsforeninger 451-453.

Konkursret

§ 65. *Konkurs, tvangsakkord og frivillig akkord*

454-459

- I. Konkursinstituttets begrundelse 454.
II. Konkursens indtræden 454-455.
III. Konkursens betydning i almindelighed 455.
IV. Opgørelsen af boet 455-457.
A. Konkursmassen 455.
B. Boets passiver — Konkursordenen 455-457.
V. Afkræftelse 457-459.
A. Begunstigelser af enkelte kreditorer 457.
B. Objektivt mistænkelige dispositioner til fordel for enkelte kreditorer 457-458.
C. Gaver, livsforsikringer og afhændelser mellem pårørende 458.
D. Omstødelse udenfor Konkurslovens afkræftelsestilfælde 458-459.
VI. Tvangsakkord og frivillig akkord 459.
Sagregister

460

Følgende fremstillinger er særlig benyttet

- Ernst Andersen*: Ægteskabsret. I. 1954. II. 1956.
» » Arv og legat. 1961.
Viggo Bentzon: Personretten. 3. Udg. 1930. Familieretten. I. 1924. II. 1926. Den danske Arveret. 3. Udg. 1931.
O. A. Borum: Arveretten. 1950.
» » Arvefaldet. 1956.
» » Personretten. 3. Udg. 1953.
» » Familieretten. I. 2. Udg. 1945. II. 2. Udg. 1946.
W. E. v. Eyben: Formuerettigheder. 2. Udg. 1963.
» » Panterettigheder. 2. Udg. 1963.
Bernhard Gomard: Fogedret. 1960.
Stephan Hurwitz: Tvistemaal. 1941. 2. udg. ved *Bernhard Gomard*. 1959.
» » Den danske Kriminalret. Alm. Del. 1950—1952. Spec. Del. 1955.
Knud Illum: Forelæsninger over almindelig Formueret. 3. Udg. 1950.
» » Servitutter. 1943. Ejendomsforbehold. 1946.
» » Tinglysning. 1950.
» » Dansk Tingsret. I—II. 1952.
Stig Inul, Alf Ross, Jørgen Trolle: Indledning til Retsstudiet. 1956.
A. Vinding Kruse: Restitutioner. 1950.
» » Misligholdelse af ejendomskøb. 2. Udg. 1962.
Fr. Vinding Kruse: Ejendomsretten. I—III. 3. Udg. 1951.
» » Retslæren. I. 1943.
Jul. Lassen: Haandbog i Obligationsretten. Almindelig Del. Tredie Udgave. 1917—1920. Speciel Del. 1897. Lærebog i Obligationsrettens specielle Del. Fjerde Udgave ved *Henry Ussing*. 1931.
H. Matzen: Forelæsninger over den danske Tingsret. 2. Udg. 1884.
Erwin Munch-Petersen: Tvangsfuldbyrdelse og foreløbige Retsmidler.
» » » 1948.
» » » Skifteretten. 1956.
Kristian Sindballe: Dansk Selskabsret. I og III ved *Niels Klerk*. 1949. II og IV-VI. 1930—1935.
Fredrik Stang: Norsk Formueret. I. Indledning til Formueretten. Tredie Udgave. 1935.
Carl Torp: Dansk Tingsret. Anden Udgave ved *L. A. Grundtvig*. 1905.
Henry Ussing: Aftaler paa Formuerettens Omraade. 3. Udg. 1950.
» » Dansk Obligationsret. Almindelig Del. 4. udg. ved *A. Vinding Kruse*. 1961.
» » Køb. 3. Udg. ved *A. Vinding Kruse*. 1962.
» » Enkelte Kontrakter. 2. Udg. 1946.
» » Erstatningsret. 1947.
A. S. Ørsted: Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed. 1.—6. Bind. 1822—35.